

ÖZET

İstanbul, Edebiyatta hem mekân hem de konu olarak önemli bir yere sahiptir. Halk Edebiyatı alanında varlığını, Dede Korkut Kitabı'ndan başlayarak kendini göstermiştir. İstanbul'un tarihî geçmişi, sosyal ve ekonomik hayatın canlılığı, onu edebiyat dünyasına katmıştır. Halk Edebiyatı'nın, toplumdan beslendiği göz önünde bulundurulursa, İstanbul, halk sanatçıları için bol malzeme sunmaktadır.

İstanbul, eserlerde gidilmesi, görülmesi gereken bir mekândır. Gidiş sebepleri, genellikle iş bulmak, ticaret yapmak veya gezmektir. Anlatılardaki kahramanlar, İstanbul'da akıllı ve erdemli davranmaları sonucu, İstanbul'a gitmekte ki gayesini başardığını, zengin olduğunu, sosyal hayatta güzel bir konuma geldiğini görebiliriz. Bu sebeple İstanbul, halk için bir istikbâl mekânı olmuştur.

Şiirinde İstanbul'u işleyen şairlerde ise İstanbul'u doğal ve tarihî güzelliklerinin övüldüğü, bunun yanında İstanbul'un kalabalığı, ahlaksızlığı, kirliliği gibi konularda, sertçe eleştirildiği görülür. Âşık geleneği şiirlerinde, İstanbul'un önemli siyasi, sosyal olayları tespit edilebilir. Meşhur yangınları, siyasi ayaklanmaları, sanatçıların şiirlerinde işlenmiştir. Türkü, ninni, tekerleme, bilmece gibi türlerde ise İstanbul'a gitmenin yanında, beklemenin duygusunu da vermektedir. Eşini, kardeşini, sevdiğini İstanbul'a yollamanın, yaşattığı duygu, sitemkâr hâl eserlere yansımıştır. Karagöz oyunlarında ve meddah hikâyelerinde İstanbul, mekân olmuş ve konusu içinde İstanbul hayatı verilmiştir. Tüm bunlar doğrultusunda, halkın gözünde bir İstanbul görüntüsü oluşmuştur.

Anahtar Kelimeler: İstanbul, İş, Göç, Payitaht, Tehlike, İmge, Gurbet.

ABSTRACT

In literature, İstanbul has an important role in both place and a topics. Dede Korkut beginning from the book has shown itself in the field of folk literature. The historical background of İstanbul, the vitality of its social and economic life has added it's literature. Folk literature, take it's materials by a society, İstanbul offers plenty of material for folk artists.

İstanbul, fairy tale, story, epic genre is a place to visit, such as. Reasons for going are usually to find a job, to trade or to visit. The heroes of the narratives go to İstanbul as a result of their smart and virtuous behaviors in İstanbul and we can see that they have accomplished their aim, they are rich and they have a good position in social life. For this reason, İstanbul is a destination for the people.

In his poetry, the poets who work in İstanbul are harshly criticized about the natural and historical beauties of İstanbul, as well as the crowd, immorality and pollution of İstanbul. In the poetry of minstrelsy tradition, important political and social events of İstanbul can be determined. Famous fires, political uprisings, poems of artists. In addition to going to İstanbul in the genre, lullaby, rhyme, riddle, it gives the feeling of waiting. His wife, his brother, his beloved, sent to Constantinople, the sentiment of life, mirrored carpet is reflected in the work. In Karagöz plays and Meddah Stories, İstanbul became a venue and İstanbul life was given in its subject. In line with all this, there is an image of İstanbul in the eyes of the people.

Keywords: İstanbul, Business, Migration, Capital, Danger, Imagery, Homesickness.